

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/1089/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114201886
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6114201886.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa E. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. R. XXXX/XX, K. K., zast. JUDr. Matejom Dubčákom, advokátom so sídlom Jána Hollého 3200/1, Dolný Kubín, IČO: 42 192 862, proti odporcovi 1/ Poštová banka, a. s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, odporcovi 2/ PRO CIVITAS s. r. o., so sídlom Astrová 2/A, Bratislava, IČO: 45 869 464, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 20. 08. 2014, č. k.: 16 C/6/2014-73, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd návrh zamietol s tým, že o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 29. 01. 2014 bolo okresnému súdu doručené podanie navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia a určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Navrhovateľ tvrdil, že odporca 2/ vykonáva zrážky zo mzdy v zmysle dohody v zmluve o úvere č. 7808511407, ktorú uzavrel s odporcom 1/. Navrhovateľ tvrdil, že existuje naliehavý právny záujem na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 5 OZ a žiadal súd o vyhlásenie predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy za neplatnú. K naliehavému právnemu záujmu na podanie žaloby uviedol, že predmetom zrážky zo mzdy je suma, ktorej výška je právne nepreskúmateľná. Navrhovateľ ako spotrebiteľ sa v tejto veci obrátil aj na Ministerstvo spravodlivosti a to konkrétne na Komisiu pre posudzovanie podmienok spotrebiteľských zmlúv, ktorá sa vo svojej písomnej odpovedi stotožnila s právnym základom žaloby, ktorá bola podaná.

Navrhovateľ poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora C-240/98 Oceáno Grupo editorial a rozsudok Simental, v zmysle ktorých sa domáha ochrany svojich práv. Navrhovateľ tvrdil, že predmetná pohľadávka, na základe ktorej dochádza k zrážkam, je premlčaná ako aj na právnu neistotu v tom, že aj keď je dohoda o zrážkach podľa jeho názoru neprijateľnou zmluvnou podmienkou, tá môže byť predložená ktorémukoľvek zamestnávateľovi a bude dochádzať k znižovaniu tak navrhovateľovho majetku.

Odporca 1/ namietal, že v danom prípade neexistuje naliehavý právny záujem v zmysle § 80 O. s. p, nakoľko navrhovateľ namieta len dohodnutý spôsob splácania úveru, nenamieta platnosť zmluvy ako takej.

Odporca 2/ uviedol, že nárok zo zmluvy o úvere nie je premlčaný, dohoda o zrážkach zo mzdy nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v platnej zmluve o úvere, platnosť ktorej navrhovateľ nenamieta.

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že navrhovateľ uzatvoril veriteľom - odporcom 1/ zmluvu o úvere č. 7808511407. Na základe dohody zmysle predmetnej zmluvy boli vykonané zrážky v prospech odporcu 2/.

s pôvodným o zrážkach v

Aplikujúc § 101, 112, 551 Občianskeho zákonníka a § 80 O. s. p. zaujal názor v otázke premlčania, že odporca 1/ zaslal navrhovateľovi výzvu na plnenie si povinností v lehote 10 dní od doručenia. Nakoľko výzva bola prevzatá dňa 09. 11. 2009, premlčacia lehota začala plynúť dňa 19. 11. 2009. Trojročná premlčacia lehota uplynula dňa 09. 11. 2012, pričom odporca 2/ si uplatnil svoj nárok na rozhodcovskom súde dňa 02. 01. 2012, čím má súd za to, že predmetný nárok nie je premlčaný.

Taktiež uviedol, že zrážky zo mzdy existujú z uzavretého právneho úkonu, ktorý je platným právnym rámcem na poskytnutie finančných prostriedkov. Nemožno tvrdiť, že existuje naliehavý právny záujem iba na vyhlásení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy pokiaľ dohoda, na základe ktorej boli navrhovateľovi poskytnuté finančné prostriedky, je platná vo svojich všetkých dojednaniach. Z podanej žaloby súdu vyplýva, že navrhovateľ nenamieta platnosť zmluvy o úvere, nenamieta ani dojednania, ktoré by navyšovali v neprimeranom rozsahu plnenie, ku ktorému sa navrhovateľ zaviazal, ale namieta iba spôsob splácania úveru. Pretože navrhovateľ namietal dopad zákonného ustanovenia § 551 OZ, nepovažoval danú skutočnosť za naliehavý právny záujem nesplácať dohodnuté zrážky zo mzdy, vyplývajúcej zo zmluvy o úvere, ktorej platnosť nie je namietaná.

Podľa názoru súdu dohoda o zrážkach zo mzdy nie je nekalou podmienkou, pretože odporca 2/ v zmluve o úvere legitímne použil tento zabezpečovací inštitút pre prípad neplnenia záväzku navrhovateľom riadne a včas, čo nemožno považovať za prejav nerovnováhy v zmluvných vzťahoch. Nakoľko navrhovateľ platnosť zmluvy o úvere nenamieta, uzatvoril ju slobodne a je povinný dodržiavať svoje záväzky, pričom dohoda o zrážkach zo mzdy má zabezpečovací charakter, súd na základe vyššie uvedených skutočností žalobu zamietol.

Návrh voči odporcovi 1/ zamietol okrem už spomínaných dôvodov aj na základe skutočnosti, že odporca 1/ v súčasnosti nie je oprávnený ovplyvniť vymáhanie dlhu a takisto nie je oprávnený požiadať zamestnávateľa o nevykonávanie zrážok zo mzdy.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 151 ods. 3 OSP tak, že o nich rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Proti rozsudku odvolal navrhovateľ. Žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť. Ako odvolací dôvod uviedol § 205 ods. 2 písm. b), f), keď namietal, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam ako aj, že rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nesúhlasil s vyjadrením odporcu 1/, ktorý uviedol, že v danom prípade neexistuje naliehavý právny záujem podľa § 80 O. s. p. Poukázal na to, že Dohodu o zrážkach zo mzdy nie je možné považovať za dohodnutý spôsob splácania úveru, nakoľko táto Dohoda v uvedenom prípade predstavuje spôsob zabezpečenia záväzku, ktorý je v rozpore s § 53 ods. 1 OZ veta prvá.

Navrhovateľ namietal neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere č. 7808511407, teda namietal platnosť Dohody o zrážkach zo mzdy, t. j. spôsob zabezpečenia záväzku, ktorý je v dôsledku rozsiahlej argumentácie navrhovateľa uvedenej v návrhu na začatie konania pre rozpor so zákonom neplatný. Vyslovil presvedčenie, že Dohoda o zrážkach zo mzdy obsiahnutá vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktorú je navrhovateľ oprávnený predložiť ktorémukolvek zamestnávateľovi navrhovateľa bez toho, aby o právoplatnosti jeho nároku alebo jeho výške rozhodol orgán zabezpečenie spravodlivosti s právomocou rozhodovať spory medzi navrhovateľom a odporcom, spôsobuje značnú nerovnováhu medzi navrhovateľom ako spotrebiteľom a odporcami ako dodávateľmi, pretože v konečnom dôsledku vedie k odopretiu súdnej ochrany navrhovateľovi. Navrhovateľovi tak ostáva jediná zákonná možnosť ako sa brániť voči neoprávnene vykonávaným zrážkam zo mzdy, a to podanie žaloby o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy. Tvrdenie, že Dohoda o zrážkach zo

mzdy je dohodou o spôsobe splácania úveru, je podľa neho v rozpore so zákonným ustanovením § 551 OZ a opomenutím jeho systematického zaradenia.

Nesúhlasil ani s vyjadrením odporcu 2/, že nárok zo zmluvy o úvere nie je premlčaný a dohoda o zrážkach zo mzdy nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v platnej zmluve o úvere. Navrhovateľ nemá vedomosť o začatom rozhodcovskom konaní, v ktorom by sa odporca 2/ voči nemu domáhal zaplatenia dlžnej sumy titulom zmluvy o úvere č. 7808511407. Táto skutočnosť je však podstatná vo vzťahu k vykonávaniu zrážok zo mzdy, nakoľko navrhovateľ by v rámci každej vykonanej zrážky zo mzdy navrhovateľa mal následne čiastočne vziať späť návrh vo výške takto vykonanej zrážky.

Taktiež je toho názoru, že rozhodcovská doložka, ktorá bola obsiahnutá vo Všeobecných obchodných podmienkach, je zo zákona rovnako neplatná. Poukázal na ustanovenie § 112 OZ s tým, že uplatnenie si práva u orgánu, ktorý nie je príslušný na rozhodnutie vo veci, keďže jeho právomoc nebola platne založená, nespôsobuje prerušenie plynutia premlčacej doby. V prípade, ak by mal navrhovateľ vedomosť o prebiehajúcom rozhodcovskom konaní, už pri prvom úkone v predmetom konaní by namietal právomoc rozhodcovského súdu, ktorá nemohla byť platne založená.

Pokiaľ prvostupňový súd v rozhodnutí uviedol, že zrážky zo mzdy existujú z uzavretého právneho úkonu, ktorý je platným právnym rámcem na poskytnutie finančných prostriedkov a že navrhovateľ nenamietal platnosť zmluvy o úvere, vyslovil názor, že nie je pravdou, že zmluva o úvere je platná vo všetkých jej dojednaniach, nakoľko táto zmluva je minimálne v rozpore so zákonom vo vzťahu k ustanoveniam, ktoré obsahujú Dohodu o zrážkach zo mzdy a Rozhodcovskú doložku. Navrhovateľ nemá povinnosť domáhať sa zrušenia neplatnosti úverovej zmluvy a preukazovať, že táto zmluva je neplatná, nakoľko neplatné budú len tie časti zmluvy, ktoré sú v rozpore so zákonom.

Nie je pravdou, že navrhovateľ má naliehavý právny záujem nesplácať dohodnuté zrážky zo mzdy. V uvedenom prípade neboli zrážky zo mzdy medzi zmluvnými stranami dohodnuté ako nejaká forma splácania poskytnutého úveru. Snahou odporcu 1/ bolo zabezpečiť svoju pohľadávku prostredníctvom Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá však bola dojednaná spôsobom, ktorý je v rozpore so zákonom, a z tohto dôvodu sa navrhovateľ podanou žalobou domáha určenia jej neplatnosti.

Doplnil, že aj keby namietal v tomto konaní všetky dojednania Zmluvy o úvere, ktoré sú v rozpore so zákonom, tak by sa to minulo účelu, nakoľko právny titul, na základe ktorého mu bol poskytnutý úver, t. j. zmluva o úvere, by zostal platný a neplatnými by boli jedine dojednania, ktoré by boli v rozpore so zákonom.

Pokiaľ prvostupňový súd uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy nie je nekalou podmienkou, navrhovateľ sa s týmto záverom nestotožňuje, pretože zabezpečenie záväzku prostredníctvom Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou formulárovej zmluvy, ktorej obsah nemôže spotrebiteľ ovplyvniť, iba ju ako celok prijať, alebo odmietnuť, pričom je takáto dohoda obsiahnutá v dvoch alebo troch vetách drobným písmom, ktoré sú uvedené v texte zmluvy o úvere, je zmluvnou podmienkou, ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, a je teda v rozpore s § 53 ods. 1 OZ. Spotrebiteľ je už v čase vzniku právneho vzťahu nútený uzavrieť Dohodu o zrážkach zo mzdy. Výkon zrážok zo mzdy je pritom súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej autorizácii a verifikácii primeranosti a spotrebiteľ môže byť vystavený neprímeranému konaniu zo strany dodávateľa.

V prípade, ak by pohľadávka zo zmluvy o úvere nebola trpela žiadnou právnou vadou, tak by si ju odporca 1/, resp. odporca 2/ bol uplatnil na všeobecnom súde (a nie rozhodcovskom súde), pričom by takto uplatnená pohľadávka musela byť vyčíslená spôsobom, ktorý požaduje zákon a voči takto uplatnenej pohľadávke by mal navrhovateľ následne možnosť sa brániť právne relevantným spôsobom.

V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal aj na prejudiciálne konanie vo veci C - 30/12, vedenej na Súdnom dvore Európskej únie, v ktorom sa konštatuje, že obavy vnútroštátneho sudcu sa zdajú byť opodstatnené. V danej veci môže nastať situácia, v ktorej si veriteľ môže vymôcť celú pohľadávku voči dlžníkovi pomocou zrážok z dlžníkovej mzdy, pričom takto vymožené prostriedky môžu značne prekračovať sumu, ktorú by spotrebiteľ bol povinný zaplatiť pri náležitom súdom preskúmaní nekalosti ustanovení zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom spotrebiteľ musí vynaložiť značné úsilie pre to, aby získal takto zaplatené prostriedky späť a môže byť od takéhoto postupu odradený neprímeranými

nákladmi a ťažkosťami. Spotrebiteľ môže byť aj odradený od vymáhania pomerne nízkej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia so zreteľom na značné náklady, ktoré by takýto postup obnášal. Dohoda o zrážkach zo mzdy môže vyvolať určitú nerovnováhu v postavení spotrebiteľa a veriteľa, pretože inštitút zrážok zo mzdy neprimerane uľahčuje veriteľovi vymożenie svojej pohľadávky aj v časti, v ktorej je založená na nekalých podmienkach. Je dokonca možné vidieť určitú paralelu medzi zrážkami zo mzdy, ktoré zvyhodňujú veriteľa, a medzi stanovením povinného riešenia sporov na rozhodcovskom súde so sídlom v mieste podnikania veriteľa.

Navrhovateľ je toho názoru, že riadne preukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, čo zdôvodnil tým, že odporca 2/ vykonáva zrážky z jeho mzdy na základe Dohody o zrážkach zo mzdy, a to aj napriek tomu, že táto Dohoda je podľa neho neplatná, nakoľko predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 OZ. Napriek tomu zo strany odporcu 2/ dochádza k výkonu práv z neplatnej Dohody o zrážkach zo mzdy, a tým dochádza k vážnym zásahom do majetkového práva navrhovateľa bez vydania súdneho rozhodnutia.

Navrhovateľ zotrúva na svojom vyjadrení, že jedine súdnym rozhodnutím sa odstráni priame ohrozenie právneho postavenia navrhovateľa, ktorému je v dôsledku vyššie uvedeného protiprávneho stavu spôsobovaná škoda, a to na základe Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je neplatná. Na odstránenie tohto právneho stavu nemá navrhovateľ iný právny prostriedok, ako je určovací žaloba.

Navrhovateľov naliehavý právny záujem je okrem vyššie uvedeného daný aj tým, že určenie neplatnosti Dohody o zrážke zo mzdy, o ktorej v tomto konaní ide, priaznivo ovplyvní právne postavenie navrhovateľa voči odporcovi 2/ a zároveň zabráni v budúcnosti predkladať Dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá je v rozpore so zákonom.

Naliehavý právny záujem navrhovateľa mal mať súd preukázaný aj tým, že odporca 2/ reálne vykonával realizáciu zabezpečovacieho prostriedku, čím dochádzalo bez právneho dôvodu k zásahu do jeho majetkovej sféry. Odporca 2/ ako veriteľ môže postupne prostredníctvom Dohody o zrážkach zo mzdy uspokojiť aj rôzne zmluvné pokuty a sankčné poplatky, ktoré si vyčíslil na základe neprijateľných podmienok obsiahnutých vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere.

Dôležitou je aj tá skutočnosť, že touto zmluvou o úvere odporca 1/ vopred vnútil (pripravené predtlačené tlačivo) konajúcej osobe - navrhovateľovi aj iný úkon, než iba ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére jeho záujmu. Ako to vyplýva z predtlaču Zmluvy o úvere, sa konajúca osoba - navrhovateľ súčasne jedným a tým istým podpisom na predmetnej listine podpísal aj pod tú časť, ktorou malo dôjsť k dohode o zrážkach zo mzdy. Navrhovateľ nebol žiadnym spôsobom osobitne oboznámený zo strany odporcu 1/ o forme tohto zabezpečovacieho inštitútu, ani o jeho následkoch. Tak sa dá usudzovať nedostatok vôle konajúcej osoby - spotrebiteľa - navrhovateľa vstúpiť do Dohody o zrážkach zo mzdy s odporcom 1/. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. januára 2013, sp. zn.: 6 M Cdo 9/2012.

V danom prípade bol preto zrejmý nedostatok slobodnej, určitej a vážnej vôle navrhovateľa s dohodou o zrážkach zo mzdy, ktorá sa nachádza v texte v samotnej Zmluve o úvere a jej znenie je uvedené drobným písmom v časti, ktorá je označená ako (2) Zmluva o úvere. Navrhovateľovi sa preto takýto právny úkon javí ako neplatný s poukazom na § 37 ods. 1 OZ.

K odvolaniu sa písomne vyjadril odporca 1/. Rozsudok prvostupňového súdu žiadal potvrdiť. Zotrval na tvrdení, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy nie je v žiadnom ustanovení zákona uvedený ako neprijateľný vo vzťahu zabezpečenia spotrebiteľskej zmluvy a taktiež na tom, že navrhovateľ nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy.

Názor navrhovateľa, že dochádza k neprijateľnosti Dohody o zrážkach zo mzdy z dôvodu to, že dlh navrhovateľa nebol súdne preskúmaný, považuje za nesprávny. Nie je mysliteľné, aby každý jeden dlh spotrebiteľa bol preskúmaný súdom, a to nielen z kapacity vyťaženia súdov, ale aj z dôvodu, že takýto postup by neúmerne zvyšoval náklady, ktoré vzniknú súdnym konaním.

Navrhovateľ v odvolaní poukazuje na prejudiciálne konanie vo veci C - 30/12 vedené na Súdnom dvore Európskej únie, pričom poukázal na to, že toto konanie bolo zastavené, teda žiadne právne skutočnosti, o ktoré by sa malo v danom prípade oprieť, z neho nevyplývajú. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Európskeho súdneho dvora z 10. septembra 2014 vo veci C - 34/13 M. C. proti SMART Capital, a. s., ktorého predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaným na základe rozhodnutia Krajského súdu v Prešove z 20. decembra 2012.

Podľa neho „ ustanovenia smernice Rady 93/13/ EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdnym výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu “

„ Článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorou uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu “.

Poukázal na to, že v danom prípade išlo o posúdenie zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, v rámci ktorej bol dlh zabezpečený záložným právom. Vychádzajúc z tohto rozhodnutia tvrdí, že nemôže byť neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve dojednanie inštitútu Dohody o zrážkach zo mzdy, nakoľko táto možnosť vyplýva z ustanovenia § 551 OZ. Európsky súdny dvor dokonca uvádza, že je možné takto vymôcť aj pohľadávku, ktorá je založená na nekalých podmienkach, podstatné je, aby spotrebiteľ mal možnosť obrátiť sa na súd, čo naša právna úprava povoľuje. Preto názor, že dlh môže byť vymáhaný len vtedy, ak prejde súdnou kontrolou, nie je správny a nie je v súlade ani s komunitárnym právom.

Zároveň poukázal aj na nesprávnosť tvrdenia navrhovateľa, že by dohoda o zrážkach zo mzdy odporovala Smernici Rady č. 93/13 EHS, alebo, ako je zrejmé, podľa článku 1 ods. 2 tejto smernice je vylúčené považovať za neprijateľnú podmienku ustanovenie, ktoré vyplýva z právnej úpravy členského štátu.

Na základe uvedeného uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy nejakým spôsobom nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Taktiež trvá na stanovisku, že neexistuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy podľa ustanovenia § 80 písm. c) O. s. p., nakoľko navrhovateľ nerozporuje svoj dlh pre neplatnosť zmluvy o úvere, ale iba spôsob splácania dlhu.

Poukázal na to, že podľa rozsudku je zrejmé, že v danom prípade prebiehal alebo prebieha spor o zaplatenie dlhu zo zmluvy o úvere, a napriek skutočnosti, že ide o rozhodcovské konanie, má rovnakú povahu a rovnaké účinky, ako keby došlo k žalovaniu dlhu zo zmluvy o úvere na všeobecnom súde. Preto ak prebieha spor o plnenie zo zmluvy o úvere, nie je možné požadovať určenie neplatnosti jej časti, v tomto prípade Dohody o zrážkach zo mzdy v inom konaní.

Zároveň uviedol, že zotrváva na svojom doterajšom stanovisku, že nie je pasívne legitimovaným účastníkom konania z dôvodu, pretože určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy nemá voči odporcovi 1/žiadny účinok, nakoľko nie je veriteľom zo zmluvy o úvere a žiadnym spôsobom nevie ovplyvniť vykonávanie zrážok zo mzdy; odporca 1 /nijakým spôsobom neovplyvňuje využívanie Dohody o zrážkach zo mzdy pri vymáhaní vzniknutého dlhu a ani nie je oprávnený využívať práva na výkon zrážok zo mzdy, nakoľko nie je veriteľom navrhovateľa.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok prvostupňového súdu zrušil podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f), písm. h) O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Prvostupňový súd svoje rozhodnutie založil na zistení, že nárok odporcu 2/ (ktorý uplatnil na rozhodcovskom súde dňa 02. 01. 2012) nie je premlčaný. Taktiež dospel k záveru, že zrážky zo mzdy existujú z právneho úkonu, ktorý je platným právnym úkonom. Okrem toho uzavrel, že nemožno tvrdiť, že existuje naliehavý právny záujem iba na vyhlásení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, pokiaľ dohoda, na základe ktorej boli navrhovateľovi poskytnuté finančné prostriedky, je platná. Podľa jeho názoru dohoda o zrážkach zo mzdy nie je nekalou podmienkou. V závere svojho rozhodnutia konštatoval, že žalobu voči odporcovi 1/ zamietol aj z dôvodu, že nie je oprávnený ovplyvniť vymáhanie dlhu a požiadať zamestnávateľa o nevykonávanie zrážok zo mzdy.

V rozhodnutí konštatoval, že sa oboznámil s vyjadreniami účastníkov, úverovou zmluvou, žiadosťou zamestnanca o upustenie od vykonávania zrážok, predžalobnou výzvou na späťvzatie dohody o zrážkach zo mzdy, vyjadrením k predžalobnej výzve, aktuálnym stavom úveru ku dňu 01. 12. 2010, výzvou na splatenie úveru zo dňa 05. 11. 2009 a s ďalšími listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise. Z týchto vykonaných dôkazov zistil skutkový stav. V odôvodnení rozhodnutia konkrétne poukázal na zmluvu o úvere.

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. okrem iného v odôvodnení rozsudku súd stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa ustanovenia § 122 ods. 1 O. s. p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní. V zmysle § 132 O. s. p. dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že prvostupňový súd pojednával dňa 20. 08. 2014, keď jej vyhlásil rozsudok. Zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že právny zástupca navrhovateľa predniesol návrh a reagoval na vyjadrenie odporcu 1/. Následne súd poučil účastníkov podľa § 120 ods. 4 O. s. p. Po tomto poučení uviedol, že "oboznamuje sa obsah spisu." Následne vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok.

Z ustanovenia § 120 ods. 1 O. s. p. vyplýva pre účastníkov konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Citované ustanovenie, ale ustanovenie § 120 ods. 1 O. s. p. jednoznačne upravuje povinnosti vykonať dokazovanie súdom. Pretože vykonávanie dôkazov je ovládané zásadou priamosti a ústnosti, predpokladá sa, že dôkazy budú vykonávané na pojednávaní. Podľa ustanovenia § 153 ods. 1 O. s. p. súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov. Zákon teda predpokladá, že súd môže rozhodnúť iba na základe vykonaných dôkazov na pojednávaní. Pokiaľ nie je zákonom ustanovená výnimka, súd môže skutkový stav veci ustáliť len na základe vykonaných dôkazov. O vykonaní dôkazov možno hovoriť iba vtedy, ak boli dodržané pravidlá vykonávania dôkazov upravené § 122 a nasledujúcimi.

Dôkaz listinou je upravený v § 129 O. s. p. Tento dôkaz sa vykonáva tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah.

Zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že súd sa oboznámil s obsahom spisu, z toho bližšie nevyplýva, či vôbec vykonal dokazovanie. Je samozrejmé, že sudca už v príprave na pojednávanie pri štúdiu spisu sa s ním musí oboznámiť. Oboznámenie sa s obsahom spisu však nie je dôkazným prostriedkom. Ak následne súd vyhlásil dokazovanie za skončené, zo zápisnice nevyplýva, aké dokazovanie vykonával. Ak zápis o oboznámení sa z obsahu spisu by mal predstavovať vykonané dokazovanie, takýto postup nie je prípustný, pretože nie je možné zistiť, ktoré dôkazy boli vykonané. Ak v rozsudku súd uvedie dôkazy, z ktorých pri rozhodnutí vychádza, je pochybné, či vychádza z dôkazov, ktoré boli skutočne na pojednávaní vykonané a či ich mal súd vôbec k dispozícii v čase rozhodovania. Pokiaľ súd v rozsudku popisne uvádza, ktoré dôkazy vykonal, pričom uvádza, že skutkový stav zistil vykonaním ďalších listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise, tento postup je v rozpore s vyššie citovanými ustanoveniami.

Účastníkovi konania za tým odníma právo vyjadriť sa k pojednávaniu, reagovať na ne prípadne v odvolaní.

k jednotlivým vykonaným dôkazom na

Zo zápisnice o pojednávanií nevyplýva, že bol dodržaný postup podľa § 118 ods. 2 O. s. p., teda že by samosudca uviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Taktiež nevyplýva zo zápisnice postup podľa § 118 ods. 4 O. s. p., že by súd účastníkov vyzval, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu aj ku právnej stránke veci.

Z rozsudku vo veci samej preto vyplýva, že súd založil svoje rozhodnutie na zistenom skutkovom stave, ktorý nemožno riadne preskúmať, zistený skutkový stav vychádzal z dôkazov, o ktorých je pochybné, či vôbec boli vykonané, zo zápisnice o pojednávanií vyplýva, že takéto dôkazy (listinné) vykonané neboli, predovšetkým nie je zrejmé, na základe čoho dospel prvostupňový súd k záveru, že odporca 2/ si uplatnil svoj nárok na rozhodcovskom súde dňa 02. 01. 2012.

Z rozsudku nevyplýva, že by súd dodržal postup podľa § 132 O. s. p., teda že by každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v o vzájomnej súvislosti.

Zákonná požiadavka, aby súd v odôvodnení rozsudku stručne a jasne vyložil, ktoré skutočnosti mal preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, vyvoláva potrebu, aby v dôvodoch rozhodnutia bol stručne a prehľadne uvedený z jednotlivých dôkazných prostriedkov výpočet čiastočných, logicky naväzujúcich skutkových zistení, ktoré sú v konečnom dôsledku spoluurčujúce, resp. vytvárajú skutkový základ rozsúdenej veci.

Zákonom určeným požiadavkám nezodpovedá, ak súd v rámci jedného odseku v odôvodnení svojho rozsudku uvedie výpočet všetkých v konaní vykonaných dôkazov alebo len tých dôkazov, z ktorých pri posúdení skutkového stavu veci vychádzal, bez toho, aby jasne, určite a zrozumiteľne uviedol, čo vlastne z toho ktorého dôkazu zistil, aké z nich urobil jednotlivé skutkové zistenia. Požadovaný sled jednotlivých skutkových zistení s odkazom na jednotlivé dôkazy majú značný význam, lebo uvedený spôsob formulácie odôvodnenia rozsudku je dôkazom toho, ako procese súd postupoval, čo z dôkazov, ktoré vykonal, mal za preukázané, taktiež je možné prípadne zaznamenať aj pochybenie.

Ak teda prvostupňový súd nedodrжал daný postup, čo je v danom prípade, pre absenciu čiastkových skutkových zistení nemožno ho rozsudok na základe odvolania preskúmať, pretože nemožno vôbec zistiť, z ktorých dôkazov prvostupňový súd vychádzal.

K veci samej odvolací súd uvádza, že závery prvostupňového súdu ohľadom naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy nie sú správne. Nesprávne sú taktiež závery ohľadom premlčania pohľadávky.

K naliehavému právnenmu záujmu odvolací súd uvádza, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá v rámci zmluvy o úvere. Odvolací súd nespochybňuje, že dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací prostriedok peňažnej pohľadávky nemôže byť pri uzatváraní zmluva aplikovaný, musia byť však zákonom stanovené podmienky dodržané. Súd je preto povinný skúmať, či tieto podmienky boli dodržané. Z vyjadrenia navrhovateľa nevyplýva, že by spochybňoval skutočnosť, že došlo k uzavretiu zmluvy o úvere, resp. že mu boli poskytnuté finančné prostriedky. Rozporuje podmienky, za ktorých k uzavretiu zmluvy došlo vo svojej podstate výšku svojho dlhu.

Pre dohodu o zrážkach zo mzdy platia všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasledujúce OZ). Dohoda musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Pokiaľ by prvostupňový súd dôsledne vykonal dokazovanie uzavretou zmluvou o úvere a dohodou o zrážkach zo mzdy, musel by ex offio posúdiť, či táto dohoda má všetky náležitosti zákonom predpísané. V dohode o zrážkach zo mzdy totiž musí byť vymedzenie výšky pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená, pričom nie je v súlade so zákonom, ak dohoda je v znení, že je možné zrážky vykonávať na ďalšie možné pohľadávky, sankcie, náhradu škody, poplatky z úverovej zmluvy. Takéto vymedzenie zabezpečovanej pohľadávky nie je určité a je neplatné podľa § 37 ods. 1 OZ. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečená pohľadávka presne

a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejavíť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom zabezpečovacieho prostriedku.

Odvolací súd zdôrazňuje, že neurčité je aj také zmluvné dojednanie v dohode o zrážkach zo mzdy týkajúce sa výšky splátok, ktoré môže predstavovať jednostranné neprímerané zvýhodnenie zmluvnej strany veriteľa, ktorí majú byť bezpodmienečne uspokojení aj nad dohodnutú výšku mesačnej splátky. Nepripustné navyšovanie zrážok zo mzdy nad dohodnutú výšku predstavuje poukázanie obligatórnej náležitosti zmluvy o úvere, a to výšky mesačnej splátky úveru.

Preto dôležitou je aj tá skutočnosť, či navrhovateľ ako spotrebiteľ mal možnosť odmietnuť zabezpečovací prostriedok poskytovaného úveru alebo nie. Nepochybne treba prihliadnuť aj na skutočnosť, v ktorej časti uzavretej zmluvy je včlenená dohoda o zrážkach zo mzdy, či je dostatočne zvýraznená, logicky začlenená, pričom podstatný význam zohráva aj to, akým textom je takáto dohoda vyhotovená, pretože použitie minimalistického drobného písma nie je prípustné.

Nevyvážený záujem a v neprospech spotrebiteľa spočíva aj v tom, že bez samostatného prejavu vôle k uzavretiu Dohody o zrážkach zo mzdy mohol dodávateľ služby úspechom dovodzovať prijatie návrhu na uzavretie ďalšej zmluvy, a to Dohody o zrážkach zo mzdy. Formulácia uvedeného zmluvného dojednania neprijateľne prezumuje súhlas spotrebiteľa s uzavretím Dohody o zrážkach zo mzdy, že v prípade, že by nechcel dohodu o zrážkach zo mzdy uzavrieť, musel by nesúhlas vyjadriť.

Z vyššie uvedených kritérií potom vyplýva aj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Na základe takto uvedenej Dohody o zrážkach zo mzdy si odporca ako veriteľ uplatnil svoje právo a požiadal zamestnávateľa navrhovateľa o realizáciu zrážok zo mzdy, pričom zrážky boli vykonávané. Bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie navrhovateľa ako dlžníka bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené jeho právo na disponovanie so svojou mzdou. Naliehavý právny záujem vyplýva aj z toho, že reálnym vykonávaním zabezpečovacieho prostriedku, dochádza alebo ešte môže dochádzať bez právneho dôvodu k zásahu do jeho majetkovej sféry, pričom zamestnávateľ bude musieť rešpektujúc uzatvorenú dohodu vykonávať zrážky zo mzdy navrhovateľa a odporca sa môže na úkor navrhovateľa bezdôvodne obohacovať. Naliehavý právny záujem navrhovateľa je daný aj tým, že na základe uzavretej Dohody o zrážkach zo mzdy môže byť veriteľ zvýhodnený, pričom môže dochádzať zrážka v rozsahu, ktorý je v rozpore so zákonom a navrhovateľ sa takémuto stavu nemôže žiadnym spôsobom brániť. Je nepripustné, aby boli vykonávané zrážky zo mzdy v rozpore so zákonom.

Taktiež nič nebráni tomu, aby dohoda o zrážkach zo mzdy mohla byť posúdená samostatne bez toho, aby súd sa zaoberal platnosťou zo zmluvy o úvere, prípadne vyslovoval jej neplatnosť. V plnom rozsahu možno aplikovať § 41 OZ, podľa ktorého ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Vo vzťahu k premlčaniu nároku odvolací súd uvádza, že rozhodnutie prvostupňového súdu v tomto smere pre posúdenie danej veci nemá žiadnu relevantnosť. Námietku premlčania v konaní vznáša dlžník, pričom ak sa tento premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (§ 100 OZ). V konaní dlžník vystupuje ako navrhovateľ, voči nemu nie je uplatnená pohľadávka v tomto konaní, preto nemôže ani vznášať námietku premlčania, pretože pre posúdenie ním žalovaného nároku táto skutočnosť nie je určujúca.

Záverom odvolací súd poukazuje aj na to, že prvostupňový súd dôsledne neriešil pasívnu legitimitáciu účastníkov, z rozhodnutia nevyplýva odôvodnenie vo vzťahu k odporcovi v 1/ a odporcovi 2/ rade, nevykonaný žiadny dôkaz o tom, kto je v konaní pasívne vytypovaných, či došlo k prechodu práv a povinností medzi odporcami a z akého titulu.

Prvostupňový súd v ďalšom konaní vykoná riadne dokazovanie, dodrží vyššie citované ustanovenia, svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.